

ETNIKAI FÖLDRAJZ

FÖLDRAJZ ALAPSZAK
(NAPPALI MUNKAREND)

TANTÁRGYI KOMMUNIKÁCIÓS DOSSZIÉ

MISKOLCI EGYETEM
MŰSZAKI FÖLDTUDOMÁNYI KAR
FÖLDRAJZ-GEOINFORMATIKA INTÉZET

Miskolc, 2019

TARTALOMJEGYZÉK

1. Tantárgyleírás
2. Tantárgytematika (óraóra lebontva)
3. Vizsgakérdések
4. Egyéb követelmények

1. TANTÁRGYLEÍRÁS

Tantárgy neve: Etnikai földrajz Tárgyfelelős: Dr. Kocsis Károly, egyetemi tanár	Tantárgy kódja: MFKST6406 Tárgyfelelős tanszék/intézet: Földrajz-Geoinformatika Intézet
	Tantárgyelem: kötelező
Javasolt félév: 4.	Előfeltételek: MFKST6305
Óraszám/hét (ea+gyak): 2 + 0	Számonkérés módja (a/gy/v): aláírás és vizsga
Kreditpont: 4	Tagozat: nappali
<p>Tantárgy feladata és célja: A tárgy célja, hogy megismertesse a hallgatókkal az etnikai földrajz alapfogalmait, feladatát, kutatási módszereit, történetét, az etnicitás és a földrajz térbeli kapcsolatát, a nemzeti és etnikai kisebbségek tipológiáját, Európa és a Kárpát-medence etnikai térszerkezetét és etnikai folyamatait. Mindezek során különös hangsúlyt fektetünk a természet- és társadalomföldrajzi környezetnek az etnikai struktúrák és folyamatok változásában játszott szerepére. Az előadások során kiemelten kezeljük a térképészeti módszereknek, térinformatikai eszközöknek az etnikai földrajzban való alkalmazási lehetőségeinek bemutatását.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák:</p> <p>tudás: Ismeri az általános földrajzi diszciplínák alapvető összefüggéseit természet-, társadalom-, valamint részben regionális földrajzi területen. Ismeri a geográfia alapvető módszereit a természet- és társadalomföldrajz fő szakterületein. Ismeri a földrajzi gondolkodás alapvető jellegzetességeit, a geográfiai elemzés követelményeit. Rendelkezik elméleti és gyakorlati természet- és társadalom-földrajzi alapismeretekkel.</p> <p>képesség: Képes alapvető természet- és társadalomtudományi ismeretei alapján a rokon- és társtudományok térreleváns eredményeinek értelmezésére. Képes a rutin szakmai problémákat felismerni, azok elméleti és gyakorlati megoldásához az elérhető könyvtári és elektronikus szakirodalmat feldolgozni, azt ott elérhető módszereket alkalmazni. Képes a földrajzi problémák felismerésére, megfogalmazására.</p> <p>attitűd: Törekszik a földrajztudományi elméletek, paradigmák, elvek minél teljesebb megismerésére. A megszerzett földrajzi ismeretei alkalmazásával törekszik a megfigyelhető földrajzi jelenségek minél alaposabb megismerésére, törvényszerűségeinek leírására, megmagyarázására. Képes tudásának gyarapítására és tanulmányainak magasabb szinten történő folytatására.</p> <p>autonómia és felelősség: Elvégzett szakmai munkájáért felelősséget vállal. Tisztában van a földrajzi tudományos kijelentések értékével, azok alkalmazhatóságával, korlátaival.</p>	
<p>Tantárgy tematikus leírása:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Bevezetés az etnikai földrajzba. 2. Az etnikai térképészet és térinformatika. 3. Az etnikumok és az állam területének kapcsolata (modellek). Az etnikai kisebbségek etnikai földrajzi és eredet szerinti osztályozása. 4. Földünk népességének rasszok, nyelvek szerinti megoszlása. 5. Európa általános etnikai földrajza. 6. Észak- és ÉNy-Európa etnikai földrajza. 7. DNy-Európa etnikai földrajza. 8. Közép-Európa etnikai földrajza. 9. A Balkán etnikai földrajza. 10. A Kárpát-medence általános etnikai földrajza. 11. Magyarország etnikai földrajza. 12. Szlovákia és Kárpátalja etnikai földrajza. 	

13. Erdély etnikai földrajza. Vajdaság, Horvátország, Muravidék és az Órvidék etnikai földrajza

14. Összefoglalás

Félévközi számonkérés módja:

Az aláírás feltétele a félév során kiadott egyéni feladat megoldása. Tansegédlet az etnikai földrajz és térképezés fogalmainak, módszereinek elsajátításához. A témakör legfontosabb angol és német szakkifejezéseinek elsajátítása. Írásbeli vagy szóbeli vizsga. A vizsga során fontos, hogy a hallgató képes legyen a szakmai problémák felismerésére, azok elméleti megoldásához az elérhető nyomtatott és digitális szakirodalom feldolgozására, az ott elérhető módszerek alkalmazására. A hallgatónak tisztában kell lennie az etnikai földrajz által használt szakmai kifejezésekkel, fogalmakkal.

Értékelési határok:

100–81%: jeles, 80–71%: jó, 70–61%: közepes, 60–51%: elégséges, 50–0%: elégtelen

Kötelező irodalom:

Kocsis K. 2002. Etnikai földrajz. In: Tóth J. (szerk.) Általános társadalomföldrajz I., Dialóg Campus Kiadó, Budapest-Pécs,

http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_528_Toht_Jozsef_Altalanos_tarsadalomfoldrajz_I_II/ch06s04.html

Kocsis K. 2010. Etnikai- és vallásföldrajz. In: Tóth J. (szerk.) Világföldrajz, Akadémiai Kiadó, Budapest, pp.303-322.

Kocsis K. – Tátrai P. 2015 Changing Ethnic Patterns of the Carpatho-Pannonian Area, MTA CSFK FTI, Budapest, <http://www.mtafki.hu/konyvtar/karpat-pannon2015/>

Price, P.L. et al. 2005 The Human Mosaic: A Thematic Introduction to Cultural Geography, Freeman and Company, W.H. 496p.

Ajánlott irodalom:

Kocsis K. 1997 – 2009. A Kárpát-medence etnikai térképsorozata (Erdély, Szlovákia, Kárpátalja, Vajdaság, Horvátország, Muravidék, Órvidék, Magyarország), MTA Földrajztudományi Kutatóintézet, Budapest

Fernandez – Armesto, F. 1994. Európa népei, Corvina, Budapest, 410p.

Fernandez – Armesto, F. 1994 „Times” Guide to the Peoples of Europe, Times Books, 400p.

Bajmócy P. 2009. Általános etnikai- és vallásföldrajz. JATE Press, Szeged, 118p.

2. TANTÁRGYTEMATIKA

Dátum	ELŐADÁS
02.13.	1. Bevezetés az etnikai földrajzba.
02.20.	2. Az etnikai térképészet és térinformatika.
02.27.	3. Az etnikumok és az állam területének kapcsolata (modellek). Az etnikai kisebbségek etnikai földrajzi és eredet szerinti osztályozása.
03.06.	4. Földünk népességének rasszok, nyelvek szerinti megoszlása.
03.13.	5. Európa általános etnikai földrajza.
03.20.	6. Észak- és ÉNy-Európa etnikai földrajza.
03.27.	7. DNy-Európa etnikai földrajza.
04.03.	8. Közép-Európa etnikai földrajza.
04.10.	9. A Balkán etnikai földrajza.
04.17.	10. A Kárpát-medence általános etnikai földrajza.
04.24.	11. Magyarország etnikai földrajza.
05.08.	12. Szlovákia és Kárpátalja etnikai földrajza.
05.15.	13. Erdély etnikai földrajza. Vajdaság, Horvátország, Muravidék és az Őrvidék etnikai földrajza

3. VIZSGAKÉRDÉSEK

1. Az etnikai földrajz definíciója, helye a társadalomföldrajzban, adatbázisa, kutatási feladatai. Az etnikai földrajz fogalomrendszere.
2. Az etnikumok és az állam területének kapcsolata (modellek). Az etnikai kisebbségek etnikai földrajzi és eredet szerinti osztályozása.
3. Földünk népességének rasszok, nyelvek szerinti megoszlása.
4. Európa népességének rasszok, nyelvek szerinti megoszlása. Európa általános etnikai földrajza.
5. Észak-Európa etnikai földrajza.
6. ÉNy-Európa etnikai földrajza.
7. DNy-Európa etnikai földrajza.
8. Közép-Európa etnikai földrajza.
9. DK-Európa etnikai földrajza.
10. A Kárpát-medence etnikai földrajza (896-1989).
11. A Kárpát-medence etnikai földrajza (1989-2003).

4. EGYÉB KÖVETELMÉNYEK

Nincs egyéb követelmény.